

Pääkirjoitus

EU-seurausten tutkimuksesta Euroopan tutkimukseen

Jäsenyyssovimuksensa EU:n kanssa neuvotelleissa maissa integraatiokeskustelu ja -tutkimus ovat ymmärrettävästi keskittyneet jäsenyyden tai jäsenyyden hylkäämisen vaikutusten selvittämiseen. Näin myös Suomessa, jossa viimeisen kolmen vuoden aikana tehdyt tutkimukset ovat ainakin sivunneet asian molempia puolia.

EU-jäsenyyttä selvittäviä tutkimuksia on usein moitittu näköalattomuudesta: vaihtoehto eli ETA on nähty niissä muuttumattomana tilana, jossa EU:n ulkopuolelle jäävä maa ei voi tehdä mitään. Vastaava väittämä pätee kuitenkin yhtä hyvin myös EU-ratkaisun osalta. Tutkimukset ottavat huomioon EU:n kehityksessä suunniteltuja ja osin päätettyjä hankkeita kuten EMUn tai jonkinasteisia toimintaympäristön muutoksia kuten Ruotsin jäsenyyseratkaisun, mutta Euroopan kehityksestä tai siitä, minkälainen Eurooppa tai EU olisi Suomen kannalta sopivin ei ole paljonkaan keskusteltu. Nämä kysymykset ovat Suomen kannalta merkittäviä myös, jos jäämme EU:n ulkopuolelle. Myös EU:n ulkopuolella joudumme elämään tiiviissä yhteistyössä EU:n kanssa.

Toki on totta, että EU-jäsenyyttä harkitsevan maan on selvitettävä aluksi perinpohjin, mitä jäsenyys tai sen hylkääminen merkitsee. Elämä jatkuu kuitenkin myös kansanäänestyksen jälkeen. Tällöin mainittuja näköaloja on ryhdyttävä kiireesti pohtimaan oli äänestyksen tulos sitten kumpaan suuntaan tahansa.

Tutkimusten ja varsinkin keskustelun EU-näköalattomuus puolestaan saattaa johtua

laajalle levinneestä näkemyksestä, että Suomen tehtävänä on EU-jäsenenä jarruttaa integraation syvenemistä ja etenemistä ainakin omalta osaltaan. Suomalaisesta keskustelusta ovat lähes tyystin puuttuneet pohdinnat, joissa mietitään, minkälaista politiikkavalintoja Suomi ryhtyisi EU:n sisällä ajamaan ja mihin suuntaan Suomi haluaisi EU:ta luotsattavan. Ei ole itsestään selvää, että hajanainen ja tehoton EU palvelee parhaiten Suomen intressejä. EU:n tiiviimpi yhteistyö saattaa nimenomaan hyödyttää pieniä jäsenvaltioita.

Näköalat vaativat pohjakseen myös tutkimustietoa ympäristöstä, jossa toimitaan. On mielenkiintoista havaita, että varsin suuri osa EU-maissa harjoitettavaa integraatiotutkimusta painottuu EU:ta ympäröivien maiden ja alueiden tutkimiseen. Toisella sijalla lienee EU:n tutkiminen yhtenä yksikkönä ja vasta kolmannella sijalla näyttävät tulevan erilaiset yksittäisiä maita koskevat tutkimukset.

Tutkimuspainotukset ovat luonnollisesti osittain ajan hengen tuote. Itä-Euroopan murros on saanut aikaan Euroopassa tilanteen, jossa niin kaikkien yksittäisten maiden kuin myös erityisesti EU:n on oltava selvillä niistä mahdollisuuksista, joita Itä-Eurooppa luo. Tämä ja myös EFTA-maiden mahdollinen jäsenyys EU:ssa ovat luoneet EU:lle myös sisäisiä paineita uudistua. Seuraavien unionin syventämiseen tähtäävien ja mahdollisten instituutiouudistusten vuoksi myös EU:n toimivuuden ja toimintamahdollisuuksien arviointi sisältäpäin

nousee tärkeäksi tutkimussuunnaksi.

Jos päädyimme EU:n jäseneksi, joudumme jossain vaiheessa päättämään suhtautumises-
tamme unionin päätöksenteon tehostamiseen,
europarlamentin asemaan, yhteiseen rahapoli-
tiikkaan jne. Kun EU-jäsenyyden seuraukset on
arvioitu ja kansanäänestys ohi, pöytä on ta-
vallaan puhdas ja on korkea aika alkaa arvioida
integraatiota uusin silmin.

Tämä Kansantaloudellisen aikakauskirjan
EU-teemanumero edustaa eräänlaista koostetta
siitä, mitä viimevuosien suomalainen integraa-
tiotutkimus on jättänyt jälkeensä EU-jäsenyyttä
koskevissa arvioissa. Numero ei kuitenkaan ole
lähestulkoonkaan tyhjentävä kuva, vaan pikem-
minkin kokoelma toimituksen vapaasti ideoimia
artikkeleita eri kirjoittajilta. Mukana ei ole esi-
merkiksi laajoja kokonaistaloudellisia selvityk-

siä (VATT, ETLA), vaan valikoituja teemoja,
jotka toimituksen mielestä ovat nyt jäsenyyden
kannalta ajankohtaisia. Samalla osa kirjoituksis-
ta kommentoi varsinaisia aiempia tutkimuksia
ja tuo ne näin esille.

Näköalaton tai ei, toimikoon tämä nume-
ro vaikkapa ponnahduslautana uusille tulevai-
suudennäkymille integraatiosta ja Euroopasta.
Jäsenyyden vaikutusten arviointi jatkuu varmas-
ti jatkossakin ainakin, jos Suomi liittyy unioniin,
mutta Euroopan, EU:n ja integraation osalta
riittää tutkimista jatkossakin - olipa kansanää-
nestyksen tulos mikä tahansa.

Jaakko Kiander ja Mika Widgrén